

BZHIK.IR

گروه آموزشی بژیک

نسخه جدید

ویژه شب امتحان

نکات مهم

خلاصه

سیر تحول تعلیم و تربیت در ایران قبل و بعد از اسلام

منبع اصلی: دانشگاه پیام نور (دکتر منوچهر وکیلیان)

مناسب برای //
علوم تربیتی و فرهنگیان

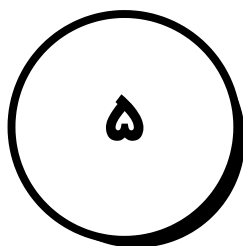
نویسنده //
تیم تالیف بژیک

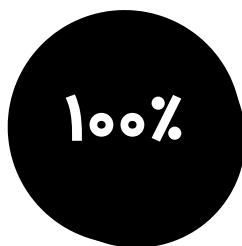
نوع فایل //
خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

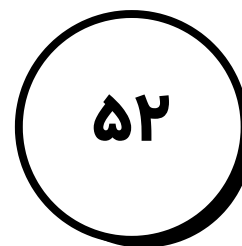
کیفیت //
تضمین ۱۰۰٪ مطالب

ساعت مطالعه

پوشش نکات

صفحه مفید

خلاصه گفتار اول

تاریخ ایران پیش از اسلام

- ✓ دولت ماد اولین دولت ایرانی است که تاریخ آن از آداب و رسوم، معاشرت و مسائل سیاسی صحبت می‌کند.
- ✓ مادها در حدود هفت قرن قبل از میلاد مسیح، پایه ایجاد امپراطوری را در ایران ریختند.
- ✓ پایتخت دولت مادها «هگمتانه» (همدان امروزی) بود.
- ✓ سرزمین مادها شامل لرستان، قسمتی شمالی و جنوبی آذربایجان بود. اهالی آن چادرنشین، مقاوم، جسور و با کشاورزی و دامداری حوایج خود را برآورده می‌ساختند.
- ✓ از نقطه نظر دینی، مادها به دو دسته نیروی متضاد (نیکوکاری و زشتی) اعتقاد داشتند:
 - گروه اول (مورد احترام و ستایش): باران، روشنائی آسمان و آتش.
 - گروه دوم (عامل زشتی): خشکسالی، قحطی و بیماری.
- ✓ مادها در آغاز قرن ششم پیش از میلاد، قبایل پارس را که در مناطق جنوب باختری فلات ایران زندگی می‌کردند مطیع خود ساختند، اما پارس‌ها شورش کردند.

پارس‌ها

- ✓ کوروش در سال ۵۵۹ قبل از میلاد، پادشاهی پارس را تشکیل داد و خود را پادشاه بزرگ هخامنشی خواند.
- ✓ دوره هخامنشیان به علت تحقق وحدت ملی، پیشرفت فرهنگ ایرانی، تمرکز قدرت سیاسی، توسعه اقتصادی، کشاورزی و بازرگانی و بسط شیوه‌های اداری از دوره‌های با اهمیت تاریخ ایران است.
- ✓ آخرین پادشاه هخامنشی «داریوش سوم» بود که در زمان او اسکندر مقدونی به ایران حمله و آن را تصرف کرد.

اشکانیان

- ✓ در سال ۳۳۰ قبل از میلاد با قتل داریوش سوم، سلسله هخامنشی منقرض گردید.
- ✓ وقایع مهم دوره اشکانیان: جنگ‌های ایران و روم، و میلاد حضرت عیسی در زمان سلطنت فرهاد پنجم.
- ✓ افتخار بزرگ سلسله اشکانیان: رهایی سرزمین از استیلای یونان، مبارزه با امپراطوری روم و پایه‌گذاری مجدد استقلال و عظمت ملی بود.

ساسانیان

- ✓ ویژگی‌های دوره ساسانیان: ایجاد ارتش منظم، غلبه بر رومی‌ها، تاسیس گندی شاپور، ترجمه کتب متعدد، ظهور مانی و مزدک، و تولد حضرت محمد.
- ✓ کشمکش‌های طولانی ایران و روم، نفوذ مالکان، مالیات‌های سنگین بر طبقات زحمتکش، نفوذ اسلام و ضربات خلفای عرب، حکومت ساسانی را در هم پاشید.
- ✓ سلسله ساسانی در سال ۶۵۱ میلادی با هلاکت یزدگرد سوم در مرو منقرض گردید.

- ✓ منابع و آثاری که برای مطالعه آموزش و پرورش ایران باستان استفاده می‌شود:
- ۱. سنگ‌نوشته‌های باقی‌مانده بر سینه کوه‌ها.
- ۲. الواح زرین، گلی و سیمین که در نتیجه حفاری‌ها بیرون کشیده شده‌اند.
- ۳. نوشته‌ها و گزارش‌های مورخین غیرایرانی چون هرودوت و گزنفون.
- ۴. پاره‌ای از منابع ایرانی قبل از اسلام که از لحاظ علمی قابل بررسی و استناد نمی‌باشند.

دقت کنید: یک اشتباه رایج میان محققین غیرایرانی این است که در باب آموزش و پرورش قبل از اسلام، رعایت ویژگی‌های هر دوره را نکرده و مدارکی که خاص یک دوره بوده را برای دوره‌های دیگر تعمیم داده‌اند و تمام تاریخ قبل از اسلام را در یک دوره واحد گنجانیده‌اند.

زبان و خط در عهد باستان

- ✓ دوره باستان کهن‌ترین دوره‌ای است که از زبان‌های ایرانی در آن آثاری بر جای مانده است.
- ✓ زبان‌های رایج این دوره: زبان‌های مادی، سکائی، اوستائی و فارسی باستان.
- ✓ زبان فارسی باستان در نواحی جنوبی ایران (ایالت پارس) رواج داشت و تنها آثار باقی‌مانده از آن، سنگ‌نوشته‌ها و الواح متعلق به شاهان هخامنشی است.
- ✓ مهمترین سنگ‌نوشته‌های فارسی باستان، سنگ‌نوشته‌های بیستون است که به فرمان داریوش در دل کوه کنده شده است.
- ✓ خطی که برای نوشتن سنگ‌نوشته‌های فارسی باستان استفاده می‌شد، «خط میخی» نام داشت.
- ✓ ویژگی‌های خط میخی: مرکب از علائم و اشکالی شبیه میخ، نوشته شده از چپ به راست، دارای ۵۲ حرف، از اختراعات سومریان که در دوره هخامنشیان رواج یافت و کم کم متروک شد.
- ✓ زبان اوستائی یکی از زبان‌های شرقی فلات ایران بود که کتاب دینی ایران قدیم یعنی «اوستا» به این زبان نوشته شده است.
- ✓ مجموعه باقی‌مانده از زبان اوستائی (با یک خط و نگارش واحد) شامل پنج کتاب است:
 - یسنا: مجموعه‌ای از سرودها و دعاهای مذهبی.
 - یشتها: سرودهایی در وصف و ستایش نیروهای اهورامزدا.
 - ویسپرد: درود به روان بزرگان دینی و مردان مذهبی.
 - وندیداد: حاوی دعاهایی برای دور کردن دیوان و باطل کردن اعمال اهریمنی.
 - خرده اوستا: شامل دعاهای مذهبی.
- ✓ زبان و خط در مراحل اولیه، از عوامل مهم تکوین یک ملیت و وسیله‌ای برای ارتباط، پیوند قلوب و رشد آگاهی جمعی، ملی و قومی بوده است.

آئین زرتشت و تربیت

- ✓ آئین زرتشت پرآوازه‌ترین آئینی است که ایرانی‌ها به سبب آن شناخته شده‌اند و قرن‌ها دین رسمی ایران بود.

